

David Singleton, *The Fear of 13*.

Documentaire, gebaseerd op een vierdaags interview met Nick Yarris, 2015, 96 minuten. Te bekijken via www.vpro.nl/programmas/2doc/2016/the-fear-of-13.html en via Netflix. Nick Yarris heeft daarnaast onder dezelfde titel een boek geschreven, verkrijgbaar via bol.com.

Het ergste en tegelijkertijd het beste van eenzame opsluiting is volgens Nick Yarris dat tijd razendsnel kan gaan. Terwijl je een keer met je ogen knippert, kunnen er tien jaar van je leven voorbij zijn. Maar de volgende week is weer een kwelling. Het is alsof je naar je horloge kijkt en in plaats van een wijzerplaat een kalender ziet, waarvan de pagina's elkaar razendsnel opvolgen. Maar als je uit het raam kijkt, duurt het de hele dag voor de zon ondergaat. Het verlangen en tegelijkertijd de onmogelijkheid om dit vreemde tijdsbesef te delen, tekenen de eenzaamheid die Nick Yarris ervaart.

Ondertussen eechoot het verleden voort. Onderdeel van de straf is dat er niet gepraat mag worden. Nick Yarris zit vast voor moord en verkrachting. Hij vertelt: 'Je kunt je moeder nog horen huilen in de rechtszaal. Je ruikt nog de aftershave van de getuigen.' Ervaringen van iemand wiens leven is stilgezet. Herinneringen die niet aan intensiteit verliezen. Hoe houdt je

je op de been gedurende een verblijf van ruim twintig jaar in een doencel in Pennsylvania? En hoe kom je ten slotte tot het besluit om procedures te stoppen en een vervroegde executie aan te vragen? Over deze vragen gaat *The Fear of 13*. Het levensverhaal van Nick Yarris trekt voorbij in flashbacks uit zijn verleden, beelden uit de gevangenis en fragmenten van het interview. In deze psychologische thriller is niets wat het lijkt. Het voordeel daarvan is dat je als kijker verschillende perspectieven tegen elkaar blijft afwegen. Je neemt waar hoe je eigen oordeel tot stand komt. Is hij schuldig? Is zijn executie voltrokken? Deze vragen blijven lange tijd onbeantwoord. Tegelijkertijd nemen het charisma van de verteller en zijn beeldende, zintuiglijke manier van vertellen, je vanaf het begin mee in zijn ervaring. Je kijkt door zijn ogen en maakt met hem mee hoe zijn proces zich ontvouwt.

Vanuit de positie van Nick Yarris zie je de onrechtvaardigheid van misdaad en straf. Daarnaast is *The Fear of 13* echter ook een film over hoop. Hoe vind je als mens de kracht om door te gaan, in een situatie die uitzichtloos lijkt? En hoe blijf je jezelf en je eigen waarden trouw, als je onmenselijk wordt behandeld? Het zijn vragen die herkenbaar zijn in het werk van geestelijk verzorgers.

In de gevangenis biedt de film daarnaast een mooie ingang om het over schuld, straf en hoop te hebben. De titel van de film verwijst naar het woord *triskaidekafobie*, de angst voor het getal 13. Dit is een van de woorden die Nick Yarris zichzelf in de gevangenis leert, door ze voor zichzelf tien keer op te schrijven en in verschillende zinnen toe te passen. Het menselijke gebaar van een bewaarder die hem een boek leent, verandert alles voor hem. Het stelt hem in staat om zichzelf weer te vinden en gelukkig te zijn, op een plek waar daar geen reden toe is.

Netty van Haarlem, geestelijk verzorger in PI Heerhugowaard en bij Stichting Humanitas.
net@netaanzet.net